

Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2023

Sešit E

Zpráva o řízení státního dluhu

Obsah

I.	Vývoj a stav státního dluhu	1
1	Vývoj státního dluhu v letech 2014 až 2023.....	1
2	Vývoj státního dluhu v roce 2023.....	1
3	Stav státního dluhu	2
3.1	Měnová skladba	2
3.2	Skladba podle držitele.....	2
4	Emise a splátky dluhových instrumentů a realizace zápůjček	3
4.1	Státní pokladniční poukázky.....	3
4.2	Střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy na domácím trhu.....	4
4.3	Státní dluhopisy pro občany.....	6
4.4	Střednědobé a dlouhodobé dluhopisy vydané podle zahraničního práva	6
4.5	Státní dluhopisy celkem	7
4.6	Přijaté úvěry	7
4.7	Krátkodobé zápůjčky a repo operace, devizové swapy a státem vystavené směnky.....	7
4.8	Nesplacené jmenovité hodnoty státních dluhopisů po datu splatnosti	8
5	Vývoj na finančních trzích a ratingové hodnocení České republiky	8
II.	Výdaje na obsluhu státního dluhu	10
1	Základní tendence ve vývoji výdajů na obsluhu státního dluhu v letech 2017 až 2023	10
2	Rozpočet kapitoly Státní dluh a jeho plnění	10
2.1	Příjmy a výdaje kapitoly Státní dluh	11
2.2	Podrobnější informace o příjmech a výdajích kapitoly Státní dluh	11
2.3	Přehled úprav rozpočtu kapitoly Státní dluh v roce 2023	14
III.	Řízení státního dluhu	15
1	Strategie financování a řízení státního dluhu.....	15
2	Řízení likvidity státní pokladny v roce 2023	16
IV.	Tabulková příloha	19

Seznam zkratk

ACRA	ratingová agentura Analytical Credit Rating Agency
bps	bazické body
CEB	Rozvojová banka Rady Evropy
CHF	kódové označení švýcarského franku
CZK	kódové označení koruny české
ČNB	Česká národní banka
ČSÚ	Český statistický úřad
DPH	daň z přidané hodnoty
EIB	Evropská investiční banka
EUR	kódové označení eura
HDP	hrubý domácí produkt
JCR	ratingová agentura Japan Credit Rating Agency
JPY	kódové označení japonského jenu
Kč	koruna česká
MF	Ministerstvo financí
mil.	milion
mld.	miliarda
p. a.	per annum
p. b.	procentní bod
PRIBOR	referenční úroková sazba Prague Interbank Offered Rate
R&I	ratingová agentura Rating and Investment Information, Inc.
SDD	střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy
SURE	evropský nástroj finanční pomoci (Support to mitigate Unemployment Risks in an Emergency)
SPP	státní pokladniční poukázky
tis.	tisíc
VAR	variabilně úročený

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Vývoj státního dluhu v roce 2023 (mil. Kč)	1
Tabulka č. 2: Měnová skladba státního dluhu	2
Tabulka č. 3: Skladba státního dluhu podle držitele	2
Tabulka č. 4: Přehled aukcí státních pokladničních poukázek v roce 2023.....	4
Tabulka č. 5: Přehled aukcí střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů v roce 2023	5
Tabulka č. 6: Ratingové hodnocení České republiky.....	9
Tabulka č. 7: Vývoj výdajů na obsluhu státního dluhu v letech 2017 až 2023	10
Tabulka č. 8: Vývoj akruálních úroků státního dluhu v letech 2017 až 2023	10
Tabulka č. 9: Výdaje kapitoly Státní dluh (mil. Kč)	11
Tabulka č. 10: Schválený rozpočet kapitoly Státní dluh na rok 2023 (Kč)	14
Tabulka č. 11: Cíle, limity a rizikové parametry dluhového portfolia	15
Tabulka č. 12: Očekávané vs. skutečné čisté úrokové výdaje v roce 2022 a 2023 (mld. Kč).....	16
Tabulka č. 13: Porovnání čistých příjmů státního rozpočtu z operací v rámci řízení likvidity státní pokladny a výpůjčních operací se záporným výnosem v roce 2022 a 2023 (mil. Kč)	17

Seznam grafů

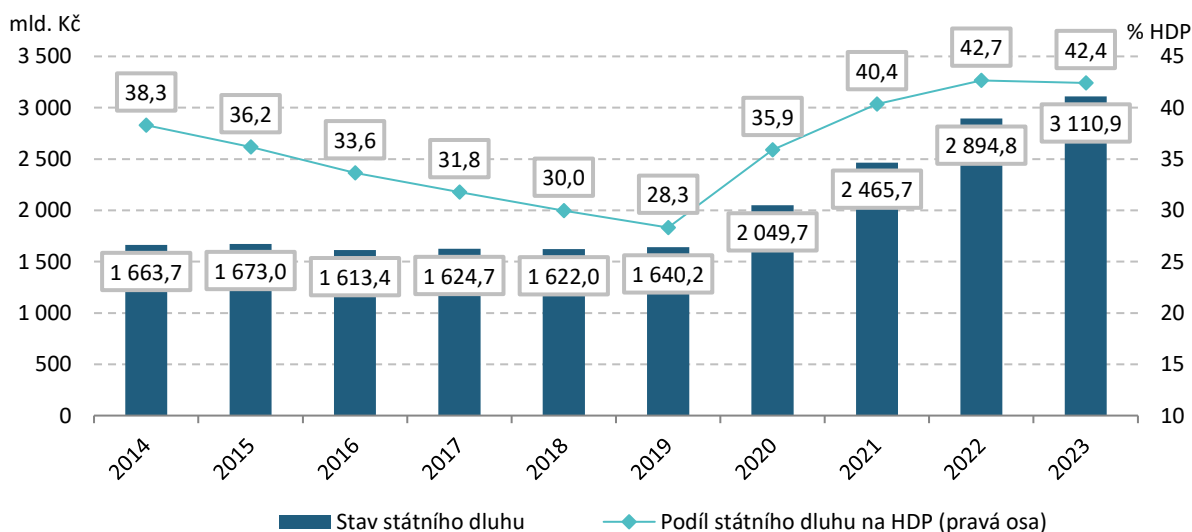
Graf č. 1: Vývoj státního dluhu v letech 2014 až 2023.....	1
Graf č. 2: Vývoj jmenovité hodnoty státních dluhopisů pro občany v oběhu	6
Graf č. 3: Vývoj výnosů státních dluhopisů a měnově-politické sazby ČNB	9
Graf č. 4: Státní pokladna za rok 2022 a 2023	17
Graf č. 5: Vývoj státního rozpočtu za rok 2022 a 2023	18

I. Vývoj a stav státního dluhu

1 Vývoj státního dluhu v letech 2014 až 2023

Růst korunové hodnoty státního dluhu České republiky v posledních letech vyplývá z nezbytné realizace zvýšeného rozsahu výpůjčních operací zejména prostřednictvím emisí státních dluhopisů za účelem pokrytí celkové potřeby financování státu, která v roce 2023 dosáhla hodnoty 660,0 mld. Kč, respektive 9,0 % HDP. V relativním vyjádření vůči HDP došlo v roce 2023 k poklesu státního dluhu ze 42,7 % na 42,4 %, tj. o 0,2 procentního bodu.

Graf č. 1: Vývoj státního dluhu v letech 2014 až 2023

Zdroj: MF, ČSÚ

2 Vývoj státního dluhu v roce 2023

V absolutním vyjádření se státní dluh v roce 2023 zvýšil z 2 894,8 mld. Kč na 3 110,9 mld. Kč, tj. o 216,1 mld. Kč, respektive 7,5 %, přičemž vnitřní státní dluh vzrostl o 352,8 mld. Kč a korunová hodnota vnějšího státního dluhu se snížila o 136,8 mld. Kč.

Tabulka č. 1: Vývoj státního dluhu v roce 2023 (mil. Kč)

	Stav 1.1.2023	Výpůjční operace (a)	Splátky (b)	Kurzové rozdíly a ostatní vlivy (c)	Změna (a-b+c)	Stav 31.12.2023
STÁTNÍ DLUH CELKEM	2 894 838	952 457	739 876	3 481	216 061	3 110 900
Vnitřní dluh	2 605 972	867 717	516 695	1 793	352 815	2 958 786
Státní pokladniční poukázky	0	339 219	295 245	908	44 882	44 882
Státní dluhopisy pro občany	83 405	10 541	1 324	908	9 217	92 622
Střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy ¹	2 521 302	517 958	218 945	915	299 928	2 821 230
Krátkodobé zápůjčky	1 206		1 182	-24	-1 206	0
Směnky a nesplacené jmenovité hodnoty státních dluhopisů po datu splatnosti	58			-6	-6	53
Vnější dluh	288 867	84 740	223 181	1 688	-136 753	152 113
Střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy ²	5 146			-402	-402	4 743
Přijaté úvěry	137 825	12 500	5 957	3 002	9 545	147 370
Krátkodobé zápůjčky	145 896	72 240	217 224	-912	-145 896	0

¹ Státní dluhopisy vydané podle českého práva a prodané na domácím trhu

² Státní dluhopisy vydané podle zahraničního práva a prodané na zahraničních trzích

Zdroj: MF

3 Stav státního dluhu

3.1 Měnová skladba

V roce 2023 nadále zůstává v měnové skladbě státního dluhu dominantní měnou česká koruna s podílem na celkovém státním dluhu dosahujícím téměř 94 %. Podíl eura v měnové skladbě oproti počátku roku 2023 poklesl na hodnotu přesahující 6 %, zatímco podíl japonského jenu je zanedbatelný.

Tabulka č. 2: Měnová skladba státního dluhu

	1.1.2023	mld. Kč	%	31.12.2023	mld. Kč	%
CELKEM	v původní měně	2 894,84	100,00	v původní měně	3 110,90	100,00
CZK	2 587 735 154 870,13	2 587,74	89,39	2 910 295 722 617,00	2 910,30	93,55
EUR	12 521 561 041,56	301,96	10,43	7 921 561 041,56	195,86	6,30
JPY	30 000 000 000,00	5,15	0,18	30 000 000 000,00	4,74	0,15

Poznámka: K 31. prosinci 2023 byly dluhy ve výši 462 mil. CHF pokryty jednotnou evropskou měnou v rámci řízení disponibilní likvidity státní pokladny prostřednictvím devizových swapů, které nejsou součástí státních finančních pasiv tvořících státní dluh podle § 36 odst. 8 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů..

Zdroj: MF

3.2 Skladba podle držitele

Tabulka č. 3: Skladba státního dluhu podle držitele¹

Typ držitele	Stav v mil. Kč k 1.1.2023	%	Stav v mil. Kč k 31.12.2023	%
Nefinanční podniky	35 543	1,23	38 367	1,23
Finanční instituce ^{1,2}	1 151 861	39,79	1 137 162	36,55
Pojišťovací společnosti a penzijní fondy	584 455	20,19	574 453	18,47
Vládní instituce ³	36 173	1,25	38 415	1,23
Neziskové instituce sloužící domácnostem	3 102	0,11	4 222	0,14
Domácnosti	95 319	3,29	117 086	3,76
Nerezidenti	698 256	24,12	1 049 027	33,72
Domácí dluhopisy celkem ⁴	2 604 708	89,98	2 958 734	95,11
Střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy vydané podle zahraničního práva	5 146	0,18	4 743	0,15
Ostatní dluh ⁵	284 985	9,84	147 422	4,74
CELKEM	2 894 838	100,00	3 110 900	100,00

¹Nezahrnuje pojišťovací společnosti a penzijní fondy

²Sektor finančních institucí je očištěn o jmenovité hodnoty státních dluhopisů poskytnutých Ministerstvem financí jako předmět finančního zajištění (kolaterál) v rámci zápujčkových facilit, zápujček cenných papírů (zápujčování státních dluhopisů primárním dealerům a dealerům) a operací řízení likvidity státní pokladny. K 1. 1. 2023 činila jmenovitá hodnota těchto státních dluhopisů 3 350 mil. Kč, zatímco k 31. 12. 2023 vzrostla na 5 386 mil. Kč.

³Sektor vládních institucí je očištěn od jmenovitých hodnot státních dluhopisů přijatých Ministerstvem financí jako předmět finančního zajištění (kolaterál) při realizaci reversních repo operací v rámci řízení likvidity souhrnných účtů státní pokladny a jaderného účtu a rovněž v rámci zápujček cenných papírů, tj. zápujčování státních dluhopisů primárními dealery a dealery. Celková jmenovitá hodnota těchto státních dluhopisů, která k 1. 1. 2023 činila 2 773 mil. Kč a k 31. 12. 2023 vzrostla na 8 701 mil. Kč, je přiřazena do sektoru finančních institucí, které jsou smluvními protistranami Ministerstva financí při těchto operacích. Sektor vládních institucí je očištěn rovněž od jmenovitých hodnot státních dluhopisů, které byly při jejich vydání zapsány nejprve na majetkový účet Ministerstva financí v příslušné evidenci nebo byly nabyté státem před datem jejich splatnosti a nejsou zároveň vykazovány jako součást státního dluhu. K 1. 1. 2023 činila celková jmenovitá hodnota těchto dluhopisů 170 406 mil. Kč, zatímco k 31. 12. 2023 vzrostla na 178 228 mil. Kč.

⁴Státní dluhopisy vydané v České republice podle českého práva.

⁵Přijaté úvěry od mezinárodních finančních institucí a Evropské komise, krátkodobé zápujčky včetně operací řízení likvidity, státem vystavené směnky a nespлатené jmenovité hodnoty státních dluhopisů po datu splatnosti.

Pokud není uvedeno jinak, vykázána data zachycují rozdělení držby státních dluhopisů na základě principu právního vlastnictví. Právní vlastnictví zachycuje také státní dluhopisy, které jsou k danému datu v držbě subjektu jako předmět finančního zajištění (kolaterál).

Zdroj: Centrální depozitář cenných papírů a.s., Česká národní banka, MF

V průběhu roku 2023 došlo k výraznému růstu podílu nerezidentních držitelů domácích dluhopisů na státním dluhu, a to o zhruba 9,6 procentního bodu. Dále došlo k mírnému růstu podílu dluhu v držbě domácností o necelých 0,5 procentního bodu.

¹ Skupiny držitelů jsou klasifikovány podle systému národních účtů.

Naopak došlo k významnému poklesu podílu finančních institucí na celkovém státním dluhu o více než 3,2 procentního bodu a rovněž k poklesu podílu pojišťovacích společností a penzijních fondů na celkovém státním dluhu o více než 1,7 procentního bodu. Pouze k minimálním změnám došlo v případě podílu dluhu v držbě nefinančních podniků, neziskových institucí sloužících domácnostem a vládních institucí.

Podíl domácích dluhopisů na celkovém dluhu vzrostl o více než 5,1 procentního bodu na 95,1 %. Na druhou stranu podíl ostatního dluhu se snížil rovněž o více než 5,1 procentního bodu na 4,7 %, a to především v důsledku splacení krátkodobých zápůjček denominovaných v cizích měnách. Podíl střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů vydaných podle zahraničního práva se téměř nezměnil a na konci roku 2023 činil 0,2 %.

4 Emise a splátky dluhových instrumentů a realizace zápůjček

Financování hrubé výpůjční potřeby, jejíž hodnota v roce 2023 činila 660,0 mld. Kč, probíhalo zejména prostřednictvím prodeje korunových střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů na domácím dluhopisovém trhu, které v současnosti představují primární nástroj na krytí potřeby financování České republiky a tvoří zhruba 89 % celkového státního dluhu.

Výpůjční operace státu v roce 2023 činily 952 457 mil. Kč. Z toho 867 717 mil. Kč tvořily výpůjční operace vnitřního dluhu a 84 740 mil. Kč výpůjční operace vnějšího dluhu.

Celkové splátky státního dluhu v roce 2023 činily 739 876 mil. Kč, přičemž splátky vnitřního dluhu činily 516 695 mil. Kč a splátky vnějšího dluhu činily 223 181 mil. Kč.

4.1 Státní pokladniční poukázky

V roce 2023 bylo realizováno celkem 28 aukcí korunových státních pokladničních poukázek, a to se splatnostmi 4, 9, 13, 26 a 52 týdnů. Celkové výpůjční operace realizované prostřednictvím emisí korunových státních pokladničních poukázek činily 231 076 mil. Kč, přičemž veškeré tyto operace byly realizovány na primárním trhu. Celková jmenovitá hodnota splátek těchto instrumentů činila 223 282 mil. Kč a jejich stav na konci roku 2023 tak dosahoval 7 794 mil. Kč.

Dále bylo vydáno na domácím trhu podle českého práva 6 emisí státních pokladničních poukázek denominovaných v jednotné evropské měně v celkové jmenovité hodnotě 4 500 mil. EUR, jejichž korunový ekvivalent k datu emise činil 108 143 mil. Kč, a současně došlo ke splátce 4 emisí tohoto instrumentu v celkové jmenovité hodnotě 3 000 mil. EUR, jejichž korunový ekvivalent k datu splátky činil 71 963 mil. Kč. Stav státních pokladničních poukázek denominovaných v jednotné evropské měně pak na konci roku 2023 dosahoval 1 500 mil. EUR, respektive 37 088 mil. Kč.

Celková jmenovitá hodnota státních pokladničních poukázek v oběhu se tak v průběhu roku 2023 zvýšila z 0 mil. Kč na 44 882 mil. Kč.

Tabulka č. 4: Přehled aukcí státních pokladničních poukázek v roce 2023

Číslo emise	Datum emise	Datum splatnosti	Prodáno	Částka získaná primární aukcí	Doba splatnosti	Výnos
			(mil. Kč)	(mil. Kč)	(dny)	(% pa)
873	13.1.2023	10.2.2023	15 186,00	15 110,44	28	6,429
875	27.1.2023	28.4.2023	24 295,00	23 907,87	91	6,406
876	3.2.2023	3.3.2023	17 318,00	17 232,44	28	6,383
877	10.2.2023	11.8.2023	14 812,00	14 353,89	182	6,313
879	24.2.2023	26.5.2023	6 779,00	6 673,11	91	6,277
880	3.3.2023	31.3.2023	16 171,00	16 093,34	28	6,204
881	14.4.2023	13.10.2023	16 373,00	15 883,99	182	6,090
883	28.4.2023	28.7.2023	14 419,00	14 201,29	91	6,065
884	5.5.2023	2.6.2023	13 961,00	13 895,50	28	6,061
885	12.5.2023	11.8.2023	13 243,00	13 043,46	91	6,052
886	19.5.2023	16.6.2023	6 958,00	6 925,47	28	6,040
887	26.5.2023	25.8.2023	6 450,00	6 353,29	91	6,022
888	2.6.2023	1.12.2023	5 058,00	4 908,66	182	6,018
889	23.6.2023	22.9.2023	3 982,00	3 922,46	91	6,005
891	28.7.2023	27.10.2023	4 852,00	4 779,93	91	5,965
892	11.8.2023	10.11.2023	8 580,00	8 452,75	91	5,956
893	25.8.2023	24.11.2023	5 706,00	5 621,40	91	5,954
894	8.9.2023	8.12.2023	4 669,00	4 599,91	91	5,942
895	22.9.2023	22.12.2023	4 713,00	4 643,58	91	5,914
896	13.10.2023	15.12.2023	6 592,00	6 525,53	63	5,821
898	27.10.2023	29.12.2023	5 458,00	5 403,13	63	5,804
899	3.11.2023	1.12.2023	2 935,00	2 922,02	28	5,709
900	10.11.2023	8.12.2023	1 276,00	1 270,36	28	5,707
901	24.11.2023	22.12.2023	3 496,00	3 480,63	28	5,679
902	1.12.2023	29.11.2024	-	-	364	-
904	8.12.2023	5.1.2024	1 710,00	1 702,94	28	5,331
905	15.12.2023	15.3.2024	3 240,00	3 196,47	91	5,388
906	22.12.2023	22.3.2024	2 844,00	2 806,97	91	5,219
Celkem			231 076,00	227 910,81		
			(mil. EUR)	(mil. EUR)	(dny)	(% pa)
874	20.1.2023	21.4.2023	1 000,00	993,70	91	2,508
878	17.2.2023	18.8.2023	1 000,00	984,56	182	3,102
882	21.4.2023	21.7.2023	500,00	495,91	91	3,264
890	21.7.2023	20.10.2023	500,00	495,34	91	3,722
897	20.10.2023	19.1.2024	500,00	495,14	91	3,886
903	8.12.2023	7.6.2024	1 000,00	980,71	182	3,890
Celkem			4 500,00	4 445,36		

Zdroj: MF

4.2 Střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy na domácím trhu

V roce 2023 byly na primárním trhu prodány prostřednictvím 70 aukcí korunové střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy v celkové jmenovité hodnotě 408 607 mil. Kč, z toho 352 877 mil. Kč činily emise fixně úročených státních dluhopisů a 55 730 mil. Kč emise variabilně úročených státních dluhopisů.

Kromě zновуotevíraných emisí byly na domácím primárním trhu vydány čtyři nové emise fixně úročených korunových střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů se splatností v roce 2029, 2031, 2032 a 2034 a jedna nová emise variabilně úročených korunových střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů se splatností v roce 2043. Zároveň na základě zájmu ze strany primárních dealerů a dealerů došlo u některých benchmarkových emisí k dalšímu navýšení celkové jmenovité hodnoty v oběhu, mimo jiné i za účelem navýšení likvidnosti těchto dluhopisů na sekundárním trhu a tím posílení jejich atraktivnosti.

Tabulka č. 5: Přehled aukcí střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů v roce 2023

Číslo emise a tranše	Datum tranše (emise)	Datum splatnosti	Jmenovitá hodnota tranše	Částka získaná primární aukcí ¹	Kupón	Výnos do splatnosti	Průměrný spread proti PRIBORU
			(mil. Kč)	(mil. Kč)	(%)	(% pa)	bps
89, 25. tranše	13.1.2023	17.9.2025	3 719,04	3 477,26	2,40	5,052	-
149, 8. tranše	13.1.2023	12.12.2028	14 441,95	15 191,54	5,50	4,466	-
142, 6. tranše	13.1.2023	30.7.2037	8 562,04	6 366,53	1,95	4,368	-
100, 29. tranše	27.1.2023	10.2.2027	3 043,96	2 553,83	0,25	4,723	-
150, 11. tranše	27.1.2023	30.9.2030	9 801,00	10 170,11	5,00	4,404	-
142, 7. tranše	27.1.2023	30.7.2037	7 293,00	5 442,77	1,95	4,343	-
150, 12. tranše	10.2.2023	30.9.2030	9 695,05	9 990,37	5,00	4,513	-
139, 19. tranše	10.2.2023	31.10.2031	7 535,66	7 532,55	VAR	-	0,665
125, 23. tranše	10.2.2023	24.4.2040	2 149,93	1 365,58	1,50	4,620	-
149, 9. tranše	24.2.2023	12.12.2028	9 054,00	9 279,45	5,50	4,977	-
138, 20. tranše	24.2.2023	23.6.2032	4 100,00	3 174,63	1,75	4,809	-
145, 11. tranše	24.2.2023	30.5.2035	2 398,00	2 112,90	3,50	4,803	-
150, 13. tranše	10.3.2023	30.9.2030	8 293,07	8 296,11	5,00	4,986	-
142, 8. tranše	10.3.2023	30.7.2037	3 072,74	2 166,73	1,95	4,841	-
149, 10. tranše	24.3.2023	12.12.2028	7 156,23	7 474,20	5,50	4,583	-
145, 12. tranše	24.3.2023	30.5.2035	2 682,10	2 425,59	3,50	4,537	-
125, 24. tranše	24.3.2023	24.4.2040	704,78	450,17	1,50	4,598	-
150, 14. tranše	14.4.2023	30.9.2030	6 000,00	6 114,59	5,00	4,684	-
151, 1. tranše	14.4.2023	14.4.2034	6 000,00	6 156,87	4,90	4,592	-
149, 11. tranše	28.4.2023	12.12.2028	9 544,59	9 893,15	5,50	4,728	-
139, 20. tranše	28.4.2023	31.10.2031	4 628,82	4 663,62	VAR	-	-11,780
151, 2. tranše	28.4.2023	14.4.2034	7 661,37	7 824,23	4,90	4,648	-
150, 15. tranše	12.5.2023	30.9.2030	7 160,51	7 316,33	5,00	4,639	-
139, 21. tranše	12.5.2023	31.10.2031	6 736,24	6 800,94	VAR	-	-15,371
145, 13. tranše	12.5.2023	30.5.2035	2 713,11	2 460,71	3,50	4,519	-
149, 12. tranše	26.5.2023	12.12.2028	4 584,85	4 743,40	5,50	4,760	-
150, 16. tranše	26.5.2023	30.9.2030	4 235,18	4 301,13	5,00	4,738	-
151, 3. tranše	26.5.2023	14.4.2034	8 898,66	9 060,82	4,90	4,681	-
150, 17. tranše	9.6.2023	30.9.2030	6 478,00	6 688,14	5,00	4,465	-
145, 14. tranše	9.6.2023	30.5.2035	2 000,00	1 837,62	3,50	4,386	-
152, 1. tranše	16.6.2023	16.6.2031	10 521,10	11 792,21	6,20	4,377	-
151, 4. tranše	16.6.2023	14.4.2034	7 135,00	7 473,61	4,90	4,340	-
152, 2. tranše	30.6.2023	16.6.2031	10 051,37	11 314,83	6,20	4,301	-
139, 22. tranše	30.6.2023	31.10.2031	4 110,37	4 165,49	VAR	-	-21,354
142, 9. tranše	30.6.2023	30.7.2037	2 805,00	2 138,02	1,95	4,224	-
152, 3. tranše	14.7.2023	16.6.2031	9 092,74	10 190,39	6,20	4,364	-
151, 5. tranše	14.7.2023	14.4.2034	4 766,33	4 991,60	4,90	4,338	-
153, 1. tranše	28.7.2023	29.3.2029	9 556,25	10 304,82	5,75	4,175	-
152, 4. tranše	28.7.2023	16.6.2031	5 274,30	5 997,16	6,20	4,127	-
151, 6. tranše	28.7.2023	14.4.2034	3 710,37	3 959,47	4,90	4,110	-
154, 1. tranše	11.8.2023	11.11.2032	6 175,00	6 332,42	4,50	4,159	-
145, 15. tranše	11.8.2023	30.5.2035	2 036,40	1 913,39	3,50	4,157	-
155, 1. tranše	18.8.2023	18.8.2043	10 410,72	10 380,40	VAR	-	2,736
153, 2. tranše	25.8.2023	29.3.2029	8 586,31	9 086,66	5,75	4,551	-
154, 2. tranše	25.8.2023	11.11.2032	6 488,56	6 494,85	4,50	4,482	-
151, 7. tranše	25.8.2023	14.4.2034	2 714,49	2 812,02	4,90	4,465	-
153, 3. tranše	8.9.2023	29.3.2029	11 706,88	12 319,49	5,75	4,662	-
154, 3. tranše	8.9.2023	11.11.2032	5 192,67	5 189,91	4,50	4,502	-
145, 16. tranše	8.9.2023	30.5.2035	2 117,06	1 927,72	3,50	4,496	-
155, 2. tranše	15.9.2023	18.8.2043	9 190,00	9 150,18	VAR	-	4,068
150, 18. tranše	22.9.2023	30.9.2030	8 483,00	8 730,58	5,00	4,506	-
154, 4. tranše	22.9.2023	11.11.2032	6 240,90	6 238,30	4,50	4,500	-
151, 8. tranše	22.9.2023	14.4.2034	3 195,00	3 283,30	4,90	4,561	-
153, 4. tranše	6.10.2023	29.3.2029	5 999,41	6 222,67	5,75	4,960	-
151, 9. tranše	6.10.2023	14.4.2034	2 399,06	2 377,06	4,90	5,010	-
155, 3. tranše	13.10.2023	18.8.2043	5 305,00	5 275,78	VAR	-	5,377
153, 5. tranše	20.10.2023	29.3.2029	6 450,00	6 809,66	5,75	4,570	-
154, 5. tranše	20.10.2023	11.11.2032	4 080,00	4 029,80	4,50	4,663	-
151, 10. tranše	20.10.2023	14.4.2034	3 088,00	3 141,33	4,90	4,684	-
155, 4. tranše	3.11.2023	18.8.2043	5 643,29	5 607,55	VAR	-	6,213
148, 10. tranše	10.11.2023	26.2.2026	5 104,16	5 276,54	6,00	4,408	-
154, 6. tranše	10.11.2023	11.11.2032	8 216,66	8 233,46	4,50	4,465	-
153, 6. tranše	24.11.2023	29.3.2029	4 165,90	4 456,93	5,75	4,261	-
154, 7. tranše	24.11.2023	11.11.2032	4 302,00	4 375,16	4,50	4,261	-
155, 5. tranše	1.12.2023	18.8.2043	2 170,21	2 155,69	VAR	-	6,406
100, 30. tranše	8.12.2023	10.2.2027	8 396,82	7 414,81	0,25	4,266	-
125, 25. tranše	8.12.2023	24.4.2040	1 294,47	886,66	1,50	4,198	-
154, 8. tranše	15.12.2023	11.11.2032	7 538,00	7 817,88	4,50	3,990	-
151, 11. tranše	15.12.2023	14.4.2034	3 381,23	3 633,57	4,90	4,001	-
53, 14. tranše	15.12.2023	26.11.2057	1 168,96	1 254,65	4,85	4,428	-
Celkem			408 606,87	410 487,88			

¹ Bez poměrných výnosů.

Zdroj: MF

V průběhu roku 2023 byly na sekundárním trhu realizovány výměnné operace, u kterých dochází v rámci jedné transakce k současnému prodeji určité emise střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů z majetkového účtu Ministerstva financí a zpětnému odkupu jiné emise těchto dluhopisů.

Prostřednictvím 211 výměnných operací byly z majetkového účtu Ministerstva financí vyměněny střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy v celkové jmenovité hodnotě 67 850 mil. Kč za střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy v celkové jmenovité hodnotě 65 000 mil. Kč.

Dále bylo v průběhu roku 2023 na sekundárním trhu uskutečněno 166 přímých prodejů korunových střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů z majetkového účtu Ministerstva financí v celkové jmenovité hodnotě 44 351 mil. Kč.

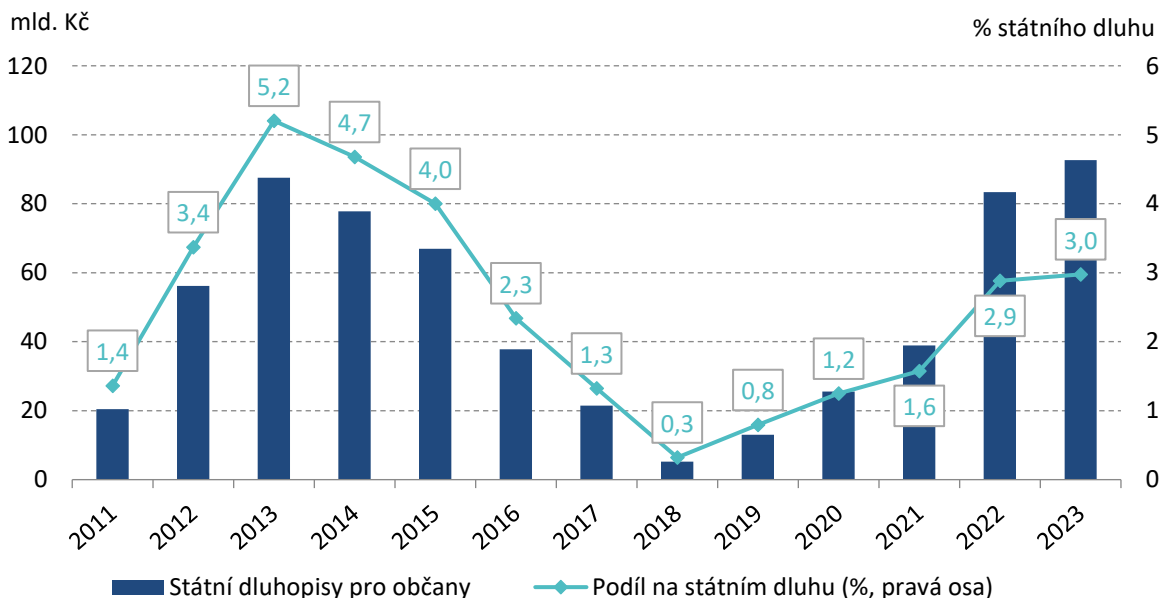
Řádné splátky střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů vydaných podle českého práva a prodaných na domácím trhu v roce 2023 činily 151 095 mil. Kč, přičemž byly dány splátkou jistiny 63. emise státních dluhopisů vydané v roce 2011 a splacené při své splatnosti dne 18. dubna 2023 v celkové jmenovité hodnotě 88 309 mil. Kč a splátkou jistiny 97. emise státních dluhopisů vydané v roce 2015 a splacené při své splatnosti dne 25. října 2023 v celkové jmenovité hodnotě 62 786 mil. Kč.

Celková jmenovitá hodnota střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů vydaných podle českého práva a prodaných na domácím trhu v oběhu se zvýšila z 2 521 302 mil. Kč na počátku roku 2023 o 299 928 mil. Kč na 2 821 230 mil. Kč na konci roku 2023.

4.3 Státní dluhopisy pro občany

Na počátku roku 2023 činila jmenovitá hodnota státních dluhopisů určených pro občany v oběhu 83 405 mil. Kč. V průběhu roku 2023 došlo k vydání osmadvaceti tranší dluhopisů určených pro občany ve formě reinvestice výnosů v celkové jmenovité hodnotě 10 541 mil. Kč. V průběhu roku 2023 dále došlo ke splacení dluhopisů pro občany před datem splatnosti na základě uplatnění práva držitelů v celkové jmenovité hodnotě 1 324 mil. Kč. Na konci roku 2023 tak činila jmenovitá hodnota státních dluhopisů určených pro občany celkem 92 622 mil. Kč, tj. 3,0 % celkového státního dluhu.

Graf č. 2: Vývoj jmenovité hodnoty státních dluhopisů pro občany v oběhu

Zdroj: MF

4.4 Střednědobé a dlouhodobé dluhopisy vydané podle zahraničního práva

Na počátku roku 2023 činila korunová hodnota střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů vydaných podle zahraničního práva v oběhu 5 146 mil. Kč. V průběhu roku 2023 došlo ke snížení korunové hodnoty střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů vydaných podle zahraničního práva v důsledku kurzových rozdílů o 402 mil. Kč. Na konci roku 2023 tak korunová hodnota střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů vydaných podle zahraničního práva v oběhu dosáhla hodnoty 4 743 mil. Kč.

4.5 Státní dluhopisy celkem

Celková jmenovitá hodnota státních dluhopisů v oběhu vzrostla v roce 2023 o 353 624 mil. Kč z 2 609 853 mil. Kč na 2 963 477 mil. Kč.

Podíl státních pokladničních poukázek na celkovém státním dluhu na počátku roku 2023 činil 0,0 %, zatímco na konci roku 2023 se zvýšil na 1,4 %. Podíl ostatních státních dluhopisů se přitom rovněž zvýšil z 90,2 % k 1. lednu 2023 na 93,8 % k 31. prosinci 2023.

4.6 Přijaté úvěry

V průběhu roku 2023 došlo k přijetí následujících nových tranší úvěrů od Evropské investiční banky v celkové výši 12 500 mil. Kč:

3. října 2023 první tranše úvěru v rámci projektu „Czech Railway Infrastructure Rehabilitation“ ve výši 1 000 mil. Kč, 15. listopadu 2023 první tranše úvěru v rámci projektu „Czech Rail TEN-T and Safety“ ve výši 2 000 mil. Kč, 15. listopadu 2023 druhá tranše úvěru v rámci projektu „Czech Rail TEN-T and Safety“ ve výši 2 000 mil. Kč, 15. listopadu 2023 třetí tranše úvěru v rámci projektu „Czech Rail TEN-T and Safety“ ve výši 2 000 mil. Kč, 15. listopadu 2023 čtvrtá tranše úvěru v rámci projektu „Czech Rail TEN-T and Safety“ ve výši 2 000 mil. Kč, 15. listopadu 2023 pátá tranše úvěru v rámci projektu „Czech Rail TEN-T and Safety“ ve výši 2 000 mil. Kč, 21. prosince 2023 první tranše úvěru v rámci projektu „Ukraine Solidarity Package – the Czech Republic“ ve výši 1 000 mil. Kč a 21. prosince 2023 druhá tranše úvěru v rámci projektu „Ukraine Solidarity Package – the Czech Republic“ ve výši 500 mil. Kč.

V průběhu roku 2023 se uskutečnily splátky úvěrů od Evropské investiční banky v celkové výši 5 957 mil. Kč, v tom 1 009 mil. Kč představovala řádná splátka druhé tranše úvěru na výstavbu Pražského okruhu část A, 400 mil. Kč řádná splátka druhé tranše rámcového úvěru vodního hospodářství III, 450 mil. Kč předčasné splacení deváté tranše projektu Prevence před povodněmi II, 140 mil. Kč řádná splátka čtvrté tranše úvěru na výstavbu dálnice D8 – B, 700 mil. Kč předčasné splacení sedmé tranše projektu Prevence před povodněmi II, 400 mil. Kč řádná splátka šesté tranše rámcového úvěru vodního hospodářství II, 1 000 mil. Kč předčasné splacení šesté tranše úvěru v rámci projektu Spolufinancování Operačního programu doprava – B, 500 mil. Kč předčasné splacení čtvrté tranše úvěru v rámci projektu Spolufinancování Operačního programu doprava – C, 750 mil. Kč předčasné splacení páté tranše úvěru v rámci projektu Spolufinancování Operačního programu doprava – C, 365 mil. Kč dílčí splátky úvěru na dálniční obchvat Plzně, 154 mil. Kč dílčí splátky úvěru pro Masarykovu univerzitu, 67 mil. Kč dílčí splátky úvěru na odstraňování povodňových škod z roku 2002 a 22 mil. Kč dílčí splátky úvěru na výstavbu Pražského okruhu část A.

V důsledku kurzových rozdílů pak došlo ke zvýšení korunové hodnoty úvěrů přijatých od Evropské investiční banky o 74 mil. Kč a celkem se tak korunová hodnota těchto úvěrů v roce 2023 zvýšila z 22 073 mil. Kč na 28 690 mil. Kč.

Na počátku roku 2023 dosahovala korunová hodnota úvěru přijatého od Rozvojové banky Rady Evropy určeného na financování výdajů spojených s pandemií koronaviru SARS-CoV-2 výše 7 235 mil. Kč. V důsledku kurzových rozdílů došlo ke zvýšení korunové hodnoty tohoto úvěru o 183 mil. Kč a na konci roku 2023 tak činila tato hodnota 7 418 mil. Kč.

Na počátku roku 2023 činila korunová hodnota zápůjček z titulu finanční pomoci z nástroje na podporu zmírnění rizik nezaměstnanosti v mimořádné situaci v důsledku rozšíření onemocnění COVID-19 (tzv. „SURE“) 108 518 mil. Kč. V důsledku kurzových rozdílů došlo ke zvýšení korunové hodnoty těchto zápůjček od Evropské unie o 2 745 mil. Kč a na konci roku 2023 tak činila tato hodnota 111 263 mil. Kč.

Korunová hodnota všech přijatých úvěrů tak ke konci roku 2023 činila 147 370 mil. Kč.

4.7 Krátkodobé zápůjčky a repo operace, devizové swapy a státem vystavené směnky

Na počátku roku 2023 činila celková korunová hodnota zápůjček v podobě depozitních operací denominovaných v cizích měnách 147 102 mil. Kč, z čehož 145 896 mil. Kč bylo přijato od zahraničních protistran a 1 206 mil. Kč od domácích protistran. V průběhu roku 2023 byly od zahraničních protistran přijaty zápůjčky ve formě depozitních operací ve výši 3 000 mil. EUR, jejichž korunový ekvivalent k datu přijetí činil 72 240 mil. Kč.

V průběhu roku 2023 byly splaceny zápůjčky přijaté od zahraničních protistran ve formě depozitních operací ve výši 9 050 mil. EUR, jejichž korunový ekvivalent k datu splatnosti činil 217 224 mil. Kč. Domácím protistranám pak byly splaceny zápůjčky ve formě depo operací ve výši 50 mil. EUR, jejichž korunový ekvivalent k datu splacení činil 1 182 mil. Kč. Celkem tak byly v průběhu roku 2023 splaceny zápůjčky denominované v cizích měnách v korunovém ekvivalentu 218 406 mil. Kč.

Celková korunová hodnota zápůjček denominovaných v cizích měnách na konci roku 2023 byla nulová.

V průběhu roku 2023 byly v rámci řízení disponibilní likvidity státní pokladny realizovány devizové swapy k pokrytí frankových dluhů v celkové výši 2 012 mil. CHF. Jejich celková hodnota se v průběhu roku 2023 snížila o 9 mil. CHF a na jeho konci činila 462 mil. CHF, respektive 12 326 mil. Kč v korunovém vyjádření.

V souladu s § 36 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů (dále též „rozpočtová pravidla“), jsou součástí státního dluhu rovněž dluhy ze státem vystavených směnek, jejichž stav ke konci roku 2023 činil 211 tis. Kč.

4.8 Nesplacené jmenovité hodnoty státních dluhopisů po datu splatnosti

V souladu s rozpočtovými pravidly jsou do vykazování státního dluhu České republiky v národní metodice zařazeny rovněž dluhy státu odpovídající původní výši jmenovité hodnoty dříve vydaných a prodaných státních dluhopisů po datu jejich splatnosti nebo po datu, ke kterému vlastník státních dluhopisů požádal o jejich splacení před stanoveným datem splatnosti v souladu s příslušnými emisními podmínkami a způsobem těmto emisním podmínkám odpovídajícím, a to maximálně po dobu, než dojde k promlčení práva spojeného s dluhopisy ve lhůtě stanovené zvláštními právními předpisy platnými v době, kdy mohlo být právo uplatněno poprvé.

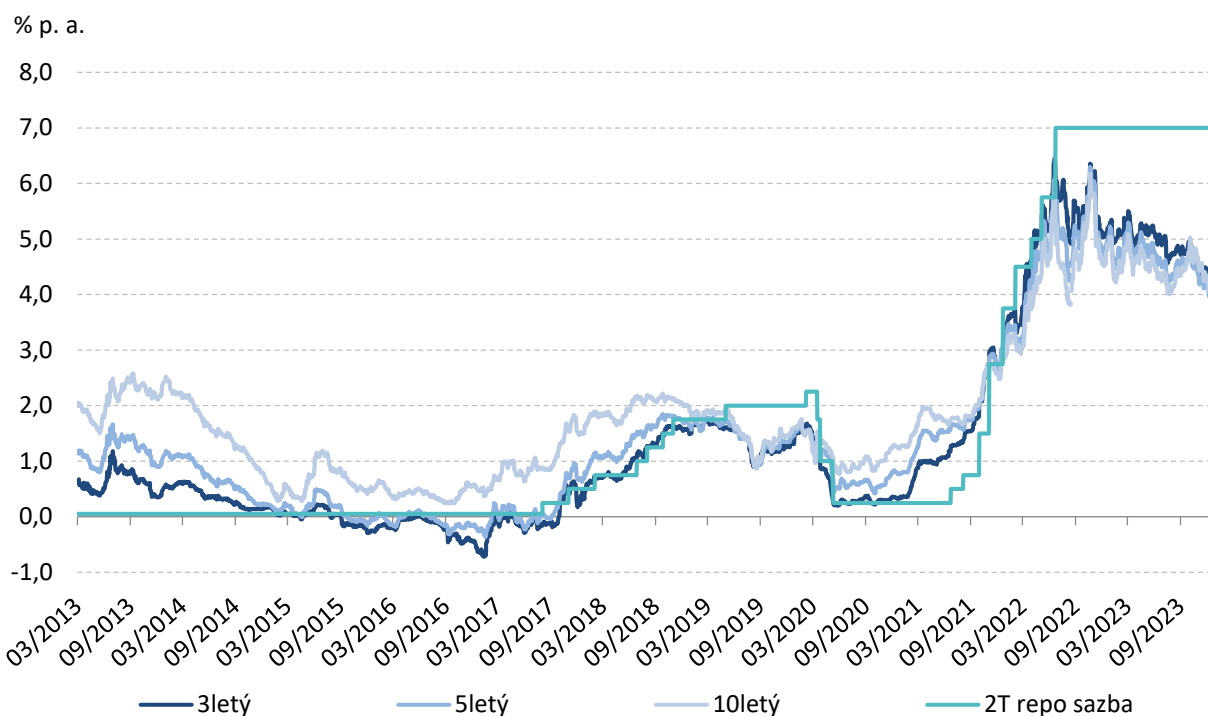
Na počátku roku 2023 činily nesplacené jmenovité hodnoty státních dluhopisů po datu splatnosti celkové výše 54 mil. Kč. V průběhu roku 2023 se stav těchto jmenovitých hodnot snížil o 2 mil. Kč a na jeho konci tak činil 52 mil. Kč.

5 Vývoj na finančních trzích a ratingové hodnocení České republiky

Vývoj výnosů českých státních dluhopisů v roce 2023 odrážel situaci na globálním trhu státních dluhopisů a reflektoval nastavení měnové politiky České národní banky, která po téměř celý rok 2023 ponechala základní úrokové sazby na stejné úrovni. Ke změně došlo až na měnově-politickém zasedání v prosinci 2023, kdy bankovní rada snížila 2T repo sazbu o 0,25 p. b. na 6,75 % p. a. Na rozhodnutí měla vliv i skutečnost, že v české ekonomice v průběhu roku odeznívaly nákladové inflační tlaky, které měly původ v externím prostředí, i poptávkové tlaky plynoucí z domácí ekonomiky. Důvodem vysoké úrovně základních úrokových sazeb v roce 2023 byla i nadále přetrvávající vysoká míra inflace a s ní spojená snaha centrální banky tlumit inflační očekávání.

Výnos tříletého, pětiletého a desetiletého státního dluhopisu se na počátku roku 2023 pohyboval na úrovni 5,3 % p. a., 5,2 % p. a. a 5,0 % p. a. Kromě restriktivní měnové politiky České národní banky byly tyto výnosy státních dluhopisů v průběhu roku ovlivněny také nejistotou vyplývající z vývoje situace na Ukrajině a v závěru roku také v důsledku zvýšených geopolitických rizik spojených s konfliktem v Izraeli a jejich dopadů na tuzemskou ekonomiku. Podmínky na českém dluhopisovém trhu byly rovněž výrazně ovlivněny očekáváním finančního trhu ohledně zahájení cyklu snižování základních sazeb centrální banky, ke kterému došlo na konci roku 2023. Výnosy tříletých, pětiletých a desetiletých státních dluhopisů na konci roku dosahovaly 4,0 % p. a., 3,6 % p. a. a 3,7 % p. a., přičemž výnos pětiletého dluhopisu byl od počátku 4. čtvrtletí 2023 nižší než výnos desetiletého dluhopisu. Poptávka v primárních aukcích státních dluhopisů v roce 2023 zůstala silná. O pokračujícím zájmu domácích i zahraničních investorů o státní dluhopisy svědčí poměr akceptovaných objednávek k celkovým objednávkám střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů v primárních aukcích (bid-to-cover ratio), který za rok 2023 dosáhl průměrné hodnoty ve výši 2,0.

Graf č. 3: Vývoj výnosů státních dluhopisů a měnově-politické sazby ČNB

Zdroj: MTS, MF

Česká republika má přiděleno nejvyšší celkové ratingové hodnocení ze všech zemí střední a východní Evropy a několik let se již pohybuje také nad průměrným ratingovým hodnocením členských zemí eurozóny. Dlouhodobě patří mezi spolehlivé emitenty státních dluhopisů, což potvrzují vysoká ratingová hodnocení všech hlavních ratingových agentur s mezinárodní působností. V průběhu roku 2023 potvrdily stávající ratingová hodnocení agentura S&P Global Ratings na úrovni AA pro dlouhodobé závazky v domácí měně a na úrovni AA- pro dlouhodobé závazky v zahraničních měnách a dále agentura Fitch na úrovni AA- pro dlouhodobé závazky v domácí i v zahraničních měnách. V nejnovějším hodnocení agentury Moody's z konce roku 2023 došlo k potvrzení ratingového hodnocení České republiky na úrovni Aa3 pro dlouhodobé závazky v domácí i v zahraničních měnách, přičemž agentura zlepšila výhled České republiky. Rozhodnutí změnit výhled z negativního na stabilní je podle agentury Moody's důsledkem výrazného snížení rizik spojených s dodávkami plynu z Ruska, a to především díky dovozu z Norska a získání kapacity terminálu na zkapalněný plyn v Nizozemsku.

Tabulka č. 6: Ratingové hodnocení České republiky

Ratingová agentura	Domácí dlouhodobé závazky	Výhled	Zahraniční dlouhodobé závazky	Výhled	Udělen/potvrzen
Moody's	Aa3	Stabilní	Aa3	Stabilní	24.11.2023
S&P Global Ratings	AA	Stabilní	AA-	Stabilní	13.10.2023
Fitch Ratings	AA-	Stabilní	AA-	Stabilní	23.2.2024
JCR	AA	Stabilní	AA-	Stabilní	30.6.2023
R&I	AA-	Negativní	AA-	Negativní	19.12.2022
Scope Ratings	AA-	Stabilní	AA-	Stabilní	26.5.2023
ACRA	AA	Stabilní	AA	Stabilní	19.12.2023

Zdroj: Moody's, S&P Global Ratings, Fitch Ratings, JCR, R&I, Scope Ratings, ACRA

II. Výdaje na obsluhu státního dluhu

1 Základní tendence ve vývoji výdajů na obsluhu státního dluhu v letech 2017 až 2023

Čisté výdaje na obsluhu státního dluhu založené na hotovostním principu jsou představovány rozdílem hrubých výdajů na obsluhu státního dluhu a příjmů. Jejich podíl na státním dluhu vykazoval z hlediska dlouhodobého vývoje až do roku 2022 klesající trend, avšak v roce 2023 v důsledku výrazného růstu státního dluhu i úrokových sazeb zapříčiněných především nepříznivými vnějšími faktory (COVID-19, energetická krize, válka na Ukrajině) došlo k poměrně významnému růstu tohoto ukazatele. Z obdobných důvodů došlo v několika posledních letech též k růstu podílu čistých výdajů na obsluhu státního dluhu na HDP a příjmech státního rozpočtu.

Tabulka č. 7: Vývoj výdajů na obsluhu státního dluhu v letech 2017 až 2023

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Výdaje na obsluhu státního dluhu (mil. Kč)	40 151	40 729	39 551	40 145	42 234	49 705	68 318
<i>z toho: úroky</i>	39 812	40 615	39 400	39 971	42 004	49 459	68 210
Podíl úroků na HDP (%)	0,78	0,75	0,68	0,70	0,69	0,73	0,93
Příjmy státního dluhu (mil. Kč)	384	0	0	0	0	0	0
<i>z toho: úroky</i>	384	0	0	0	0	0	0
Podíl úroků na HDP (%)	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Čisté výdaje na obsluhu státního dluhu (mil. Kč)	39 767	40 729	39 551	40 145	42 234	49 705	68 318
<i>z toho: úroky</i>	39 428	40 615	39 400	39 971	42 004	49 459	68 210
Podíl úroků na HDP (%)	0,77	0,75	0,68	0,70	0,69	0,73	0,93
Podíl úroků na státním dluhu (%)	2,44	2,50	2,42	2,17	1,86	1,85	2,27
Podíl úroků na příjmech státního rozpočtu (%)¹	3,10	2,89	2,59	2,71	2,82	3,04	3,56

¹Očištěno o příjmy kapitoly 396 - Státní dluh

Zdroj: MF, ČSÚ

V letech 2017 až 2019 došlo k poklesu akruálních úrokových nákladů, který byl způsoben souběhem poklesu státního dluhu v tomto období a z dlouhodobého hlediska nízké úrovně výnosů státních dluhopisů. V důsledku významného růstu státního dluhu a v posledních dvou letech rovněž úrokových sazeb však akruální úroky státního dluhu i podíl akruálních úroků na HDP začaly počínaje rokem 2020, respektive 2021 opět růst, což je patrné zejména v roce 2023.

Tabulka č. 8: Vývoj akruálních úroků státního dluhu v letech 2017 až 2023

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Akruální úroky státního dluhu (mil. Kč)	36 088	35 686	34 773	37 550	40 086	51 604	68 233
Podíl akruálních úroků na HDP (%)	0,71	0,66	0,60	0,66	0,66	0,76	0,93

Zdroj: MF, ČSÚ

2 Rozpočet kapitoly Státní dluh a jeho plnění

V souladu s § 34 odst. 8 zákona o rozpočtových pravidlech je v rámci rozpočtového roku prováděno sečtení a vzájemné započtení korunových, eurových a dolarových příjmů a výdajů kapitoly 396 – Státní dluh (dále též „kapitoly“), jestliže souvisejí s řízením likvidity státní pokladny nebo řízením státního dluhu, včetně poplatků.

V roce 2023 bylo vypořádání korunových příjmových a výdajových toků se státním rozpočtem, tj. převody mezi korunovým vypořádacím a rozpočtovým účtem kapitoly, realizováno s měsíční periodicitou. Jelikož v každém měsíci roku 2023 výdajové toky převýšily příjmové toky, tj. celková bilance příjmových a výdajových toků byla záporná, byly v těchto měsících výsledkem vzájemného zápočtu příjmů a výdajů vždy výdaje a kapitola tak vykázala výhradně výdaje.

V roce 2023 bylo v souladu s rozpočtovými pravidly realizováno vypořádání eurových příjmových a výdajových toků se státním rozpočtem, tj. výměna salda sečtených a vzájemně započtených eurových toků prostřednictvím operací na devizovém trhu za koruny a následný převod těchto korunových prostředků mezi

korunovým vypořádacím a rozpočtovým účtem kapitoly, přičemž k vypořádání těchto toků došlo v průběhu 4. čtvrtletí 2023.

Vzhledem ke zřízení souhrnného účtu státní pokladny v amerických dolarech v srpnu 2023 bylo nově prováděno rovněž sečení a vzájemné započtení příjmových a výdajových toků denominovaných v amerických dolarech v souladu s rozpočtovými pravidly, přičemž k prvnímu vypořádání těchto toků se státním rozpočtem došlo v měsíci září 2023.

2.1 Příjmy a výdaje kapitoly Státní dluh

Celkové rozpočtované i skutečné příjmy v roce 2023 byly nulové, stejně jako v roce 2022.

Tabulka č. 9: Výdaje kapitoly Státní dluh (mil. Kč)

Ukazatel	Skutečnost	Rozpočet 2023		Skutečnost	%	Index
	Rok 2022	Schválený	Po změnách	Rok 2023	Plnění	2023/2022
1	2	3	4	5	6 = 5 : 4	7 = 5 : 2
Výdaje kapitoly celkem	49 705	69 967	69 967	68 318	97,6	137,4
1. Úrokové výdaje celkem	49 459	68 967	69 000	68 210	98,9	137,9
na vnitřní dluh	45 100	64 017	64 017	64 422	100,6	142,8
na instrumenty peněžního trhu	-19 257	-11 250	-11 250	-19 840	176,4	103,0
na státní dluhopisy pro občany	4 220	11 500	11 500	11 120	96,7	263,5
na střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy ¹	60 137	63 767	63 767	73 141	114,7	121,6
na vnější dluh	4 212	4 200	4 200	3 022	71,9	71,7
na střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy ²	3 112	1 000	1 000	305	30,5	9,8
na přijaté zápůjčky a úvěry	1 100	3 200	3 200	2 717	84,9	247,0
platební účty	147	750	783	767	98,0	521,1
2. Poplatky	246	1 000	967	107	11,1	43,6

¹ Státní dluhopisy vydané podle českého práva a prodané na domácím trhu

² Státní dluhopisy vydané podle zahraničního práva a prodané na zahraničních trzích

Zdroj: MF

Celkové výdaje kapitoly v roce 2023 dosáhly výše 68 318 mil. Kč, což je 97,6 % schváleného rozpočtu i rozpočtu po změnách. Tyto výdaje byly dány převážně úrokovými výdaji ve výši 68 210 mil. Kč, což je 98,9% schváleného rozpočtu i rozpočtu po změnách, poplatky spojené s obsluhou státního dluhu (dále též „poplatky“) činily 107 mil. Kč, což je 10,7 % schváleného rozpočtu a 11,1 % rozpočtu po změnách. Úspora výdajů oproti schválenému rozpočtu ve výši 1,6 mld. Kč byla důsledkem aktivního řízení likvidity státní pokladny, státního dluhu a vhodného časování emisní činnosti ze strany Ministerstva financí.

Celkové úrokové výdaje ve výši 68 210 mil. Kč jsou dány souhrnem úrokových výdajů na vnitřní dluh ve výši 64 422 mil. Kč, úrokových výdajů na vnější dluh ve výši 3 022 mil. Kč a rovněž výdajů z titulu peněžního plnění nahrazujícího úrok majitelům vybraných účtů státní pokladny snížených o saldo úroků ze zůstatků na platebních účtech Ministerstva financí² ve výši 767 mil. Kč.

V roce 2022 činily výdaje kapitoly 49 705 mil. Kč, z čehož úrokové výdaje dosahovaly 49 459 mil. Kč a poplatky 246 mil. Kč. Výdaje kapitoly v roce 2023 tak byly o 18 612 mil. Kč, tj. o 37,4 % vyšší než celkové výdaje kapitoly v roce 2022. Úrokové výdaje byly přitom v roce 2023 oproti roku 2022 vyšší o 18 751 mil. Kč, tj. o 37,9 %, zatímco poplatky byly meziročně nižší o 139 mil. Kč, tj. o 56,4 %.

2.2 Podrobnější informace o příjmech a výdajích kapitoly Státní dluh

Vzhledem k nulovým příjmům kapitoly v roce 2023 jsou celkové i úrokové výdaje kapitoly rovny čistým celkovým, respektive čistým úrokovým výdajům. Čisté úrokové výdaje vnitřního dluhu jsou složeny z čistých úrokových výdajů instrumentů peněžního trhu, z čistých úrokových výdajů na státní dluhopisy pro občany a z čistých úrokových výdajů SDD vydaných na domácím trhu.

² včetně úroků ze zůstatku na účtu Evropské centrální banky z titulu úrokových plateb v rámci evropského nástroje SURE

V roce 2023 čisté úrokové výdaje na vnitřní dluh činily 64 422 mil. Kč oproti 45 100 mil. Kč v roce 2022. Meziročně tak byly tyto výdaje vyšší o 19 321 mil. Kč, tj. o 42,8 %. V porovnání s rokem 2022 se podíl těchto výdajů na celkových čistých úrokových výdajích zvýšil o 3,3 procentního bodu z 91,2 % na 94,4 %.

Čisté úrokové výdaje na střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy prodané na domácím trhu se meziročně zvýšily z 60 137 mil. Kč v roce 2022 na 73 141 mil. Kč v roce 2023, tj. o 13 005 mil. Kč, respektive 21,6 %. Tyto výdaje byly určeny výplatami výnosů střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů prodaných na domácím trhu v celkové výši 81 496 mil. Kč³ a rovněž diskonty střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů prodaných na primárním trhu ve výši 11 204 mil. Kč, diskonty střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů prodaných na sekundárním trhu ve výši 5 334 mil. Kč, alikvotními úrokovými výnosy spojenými s odkupovanými střednědobými a dlouhodobými státními dluhopisy na sekundárním trhu ve výši 558 mil. Kč a prémie střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů odkoupených na sekundárním trhu ve výši 61 mil. Kč. Čisté úrokové výdaje byly snižovány příjmovými toky spojenými s prodeji střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů na primárním trhu, kdy prémie činily 13 085 mil. Kč a alikvotní úrokové výnosy 5 694 mil. Kč, dále příjmovými toky spojenými s prodeji střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů na sekundárním trhu, kdy prémie činily 3 029 mil. Kč a alikvotní úrokové výnosy 2 118 mil. Kč, a diskonty střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů odkoupených na sekundárním trhu ve výši 1 585 mil. Kč.

Meziroční růst čistých úrokových výdajů střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů prodaných na domácím trhu byl určen výrazným růstem výplat výnosů střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů prodaných na domácím trhu o 33 556 mil. Kč v důsledku růstu stavu prodaných státních dluhopisů a vyšší úrovně úrokových sazeb určujících jejich výnosy.

Naopak v roce 2023 oproti roku 2022 došlo k růstu příjmových toků spojených s alikvotními úrokovými výnosy střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů prodaných na primárním trhu o 2 561 mil. Kč, rovněž ke zvýšení příjmových toků spojených s prémie emisí střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů prodaných na primárním trhu o 7 483 mil. Kč a snížení výdajů spojených s diskonty střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů prodaných na primárním trhu o 6 728 mil. Kč. Dále došlo k růstu čistých příjmů spojených s operacemi se střednědobými a dlouhodobými státními dluhopisy na sekundárním trhu o 3 780 mil. Kč.

Čisté úrokové příjmy instrumentů peněžního trhu v roce 2023 činily 19 840 mil. Kč, přičemž byly dány zejména přijatými úroky z operací řízení korunové likvidity státní pokladny (reverzních repo operací s kolaterálem v podobě poukázek České národní banky, státních pokladničních poukázek a střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů prodaných na domácím trhu a depozitních operací) ve výši 22 176 mil. Kč, přijatými úroky ve výši 2 599 mil. Kč z eurových úvěrů poskytnutých v souladu s § 35 odst. 5 rozpočtových pravidel, přijatými úroky z reverzních repo operací v cizí měně s kolaterálem poukázek České národní banky a střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů ve výši 1 239 mil. Kč a konečně prostředky přijatými z realizovaných zápůjčních facilit státních dluhopisů ve formě kolateralizovaných zápůjček ve výši 5 mil. Kč.

Čisté úrokové příjmy instrumentů peněžního trhu v roce 2023 byly naopak snižovány výdajovými toky spojenými s diskonty emisí státních pokladničních poukázek ve výši 4 505 mil. Kč a rovněž výdaji na úroky z přijatých zápůjček v podobě depozitních operací denominovaných v cizích měnách ve výši 1 675 mil. Kč.

Oproti roku 2022, kdy čisté úrokové příjmy instrumentů peněžního trhu činily 19 257 mil. Kč, tak tyto vzrostly o 583 mil. Kč.

Ke zvýšení čistých příjmů přispěl zejména růst příjmových toků z titulu úroků inkasovaných z eurových úvěrů poskytnutých v souladu s § 35 odst. 5 rozpočtových pravidel o 1 814 mil. Kč a úroků z reverzních repo operací v cizí měně s kolaterálem poukázek České národní banky a střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů o 1 128 mil. Kč, a to jednak v důsledku skutečnosti, že rozpočtový dopad těchto instrumentů se plně projevil až v roce 2024, v případě eurových reverzních repo operací pak též v důsledku významného růstu úrokových sazeb Evropské centrální banky v průběhu 2. pololetí roku 2022 a roku 2023. Na růst čistých příjmů mělo též vliv snížení čistých úrokových výdajů z realizovaných devizových swapů o 360 mil. Kč.

³ Po zahrnutí vlivu retrocese úroků z dluhopisů prodaných Evropské investiční bance ve výši cca 32 mil. Kč

Naopak ke snížení čistých příjmů přispěl zejména meziroční růst výdajů na přijaté zápůjčky v podobě depozitních operací denominovaných v cizích měnách o 1 693 mil. Kč zejména v důsledku růstu úrokových sazeb Evropské centrální banky, dále růst diskontů státních pokladničních poukázek o 1 003 mil. Kč především z důvodu uskutečnění emisí státních pokladničních poukázek denominovaných v jednotné evropské měně, a rovněž snížení čistých úroků z operací řízení korunové likvidity státní pokladny o 26 mil. Kč.

Čisté úrokové výdaje na státní dluhopisy pro občany dosáhly v roce 2023 výše 11 120 mil. Kč, přičemž byly dány zejména reinvesticemi výnosů státních dluhopisů pro občany ve výši 11 006 mil. Kč, dále výplatami poměrného výnosu při splacení těchto dluhopisů před stanovenou dobou splatnosti na základě uplatnění práva držitelů ve výši 114 mil. Kč a konečně výplatami výnosů státních dluhopisů pro občany ve výši 32 tis. Kč. Čisté úrokové výdaje na státní dluhopisy pro občany se tak oproti roku 2022 meziročně zvýšily o 6 900 mil. Kč, tj. o 163,5 %. Tento mimořádně výrazný růst byl především důsledkem skutečnosti, že v roce 2023 se do rozpočtových výdajů poprvé promítla reinvestice emise proti-inflačního Dluhopisu Republiky vydaného v lednu 2022 v celkové jmenovité hodnotě 41 019 mil. Kč, částečně pak také proto, že výnosy emisí proti-inflačního Dluhopisu Republiky v roce 2023 dosahovaly v průměru mírně vyšších hodnot než v roce 2022.

Čisté úrokové výdaje na vnější dluh v roce 2023 byly dány čistými úrokovými výdaji střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů vydaných podle zahraničního práva a čistými úrokovými výdaji na přijaté zápůjčky a úvěry. V roce 2023 tyto výdaje činily 3 022 mil. Kč oproti 4 212 mil. Kč v roce 2022 a poklesly tak meziročně o 1 190 mil. Kč.

Čisté úrokové výdaje z titulu střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů vydaných podle zahraničního práva v roce 2023 činily celkem 305 mil. Kč, včetně vlivu zajišťovacích derivátových operací. Vzhledem k tomu, že v roce 2022 dosáhly tyto výdaje celkem 3 112 mil. Kč, došlo k jejich meziročnímu poklesu o 2 807 mil. Kč, tj. o 90,2 % především v důsledku splátky 6. emise státních dluhopisů denominovaných v měně euro v roce 2022.

Čisté úrokové výdaje z přijatých zápůjček a úvěrů dosáhly v roce 2023 výše 2 717 mil. Kč, zatímco v roce 2022 činily 1 100 mil. Kč, tj. vzrostly meziročně o 1 617 mil. Kč, tj. o 147,0 %. Tyto výdaje byly dány především úrokovými výdaji spojenými s finanční pomocí v rámci evropského nástroje SURE ve výši 1 686 mil. Kč, které se zvýšily o 1 500 mil. Kč především v důsledku skutečnosti, že v roce 2023 byla realizována první úroková platba spojená s dodatečnou finanční pomocí v rámci SURE. Úrokové výdaje spojené s úvěry přijatými od Evropské investiční banky činily v roce 2023 celkem 1 032 mil. Kč, přičemž se meziročně zvýšily o 117 mil. Kč v důsledku zvýšení úrokových sazeb v průběhu roku 2022.

Součástí úrokových výdajů kapitoly bylo v roce 2023 také peněžní plnění nahrazující úrok majitelům účtů podle § 3 písm. h) bodů 11 až 13 a 15 až 17 zákona o rozpočtových pravidlech ve výši 783 mil. Kč. V roce 2023 došlo rovněž k převodu úroků ze zůstatku na korunovém souhrnném účtu státní pokladny v České národní bance do rozpočtu kapitoly v celkové výši 3 mil. Kč, k převodu úroků ze zůstatku na evrovém souhrnném účtu státní pokladny v České národní bance a úroků ze zůstatku na účtu Evropské centrální banky z titulu úrokových plateb v rámci evropského nástroje SURE do rozpočtu kapitoly v celkové výši 11 mil. Kč a k převodu úroků ze zůstatku na dolarovém souhrnném účtu státní pokladny v České národní bance do rozpočtu kapitoly v celkové výši 2 mil. Kč.

Z hlediska rozpočtové skladby byla převážná část úrokových výdajů ve výši 67 122 763 tis. Kč zaznamenána na položce 5141 – Úroky vlastní, další část ve výši 193 430 tis. Kč na položce 5146 – Úrokové výdaje na finanční deriváty k vlastním dluhopisům, další část ve výši 111 258 tis. Kč na položce 5147 – Úrokové výdaje na finanční deriváty kromě výdajů na deriváty k vlastním dluhopisům a poslední část ve výši 782 994 tis. Kč na položce 5811 – Výdaje na náhrady za nezpůsobenou újmu. Z poplatků byla rozhodující část ve výši 107 060 tis. Kč zaznamenána na položce 5144 – Úplaty dluhové služby, zatímco 189 tis. Kč na položce 5362 – Platby daní státnímu rozpočtu.

Z hlediska sledování rovnoměrnosti běžných (a současně celkových) realizovaných výdajů kapitoly Státní dluh lze konstatovat, že tyto činily v 1. čtvrtletí 2023 celkem 16 365 mil. Kč, ve 2. čtvrtletí 2023 dosáhly 21 180 mil. Kč, ve 3. čtvrtletí 2023 pak 2 801 mil. Kč a konečně ve 4. čtvrtletí 2023 činily 27 972 mil. Kč.

Relativně vysoké celkové výdaje kapitoly ve 2. čtvrtletí 2023 a ve 4. čtvrtletí 2023 byly dány zejména vysokým počtem výplatních termínů střednědobých a dlouhodobých dluhopisů prodaných na domácím trhu.

2.3 Přehled úprav rozpočtu kapitoly Státní dluh v roce 2023

Tabulka č. 10: Schválený rozpočet kapitoly Státní dluh na rok 2023 (Kč)

Příjmy		
	Daňové příjmy ^{*)}	0
	Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté dotace celkem	0
	v tom: ostatní nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery celkem	0
Výdaje		
	Obsluha státního dluhu	69 966 880 286
Financování		
	Změna stavu státního dluhu	296 448 870 760
	Změna stavu na účtech státních finančních aktiv ^{**)}	-1 448 870 760

^{*)} bez příjmů z povinného pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

^{**)} včetně jaderného účtu a zvláštního účtu rezervy důchodového pojištění

Zdroj: MF

V kapitole 396 – Státní dluh nebylo v průběhu roku 2023 realizováno žádné rozpočtové opatření, které by mělo dopad na závazné ukazatele příjmů, výdajů či financování kapitoly. Současně nedošlo ani ke změně zákona o státním rozpočtu, která by měla dopad na kapitolu. Rozpočet po změnách kapitoly ke konci roku 2023 byl tak shodný s rozpočtem kapitoly na rok 2023 schváleným zákonem č. 449/2022 ze dne 30. listopadu 2022. Schválený rozpočet výdajů kapitoly na rok 2023 přitom činil 69 966 880 286 Kč.

Skutečnost dosažená v rámci ukazatele „Financování – změna stavu státního dluhu“ v kapitole Státní dluh činila 292 373 029 694,09 Kč. Skutečnost dosažená v rámci ukazatele „Financování – změna stavu na účtech státních finančních aktiv“ v kapitole Státní dluh činila -3 857 306 760,33 Kč. Celkem tak bylo v roce 2023 dosaženo schodku státního rozpočtu ve výši 288 515 722 933,76 Kč.

III. Řízení státního dluhu

1 Strategie financování a řízení státního dluhu

Základní rámec realizace financování státu pro rok 2023 a výchozí limity a cíle pro jednotlivé sledované ukazatele portfolia státního dluhu ve střednědobém výhledu byly konkretizovány ve Strategii financování a řízení státního dluhu České republiky na rok 2023, která byla uveřejněna dne 3. ledna 2023. Následně byla dne 30. června 2023 uveřejněna Strategie financování a řízení státního dluhu České republiky na rok 2023 – aktualizace na 2. pololetí, ve které došlo ke snížení očekávané potřeby financování pro rok 2024 a 2025. To bylo dáno zejména nižšími plánovanými schodky státního rozpočtu v těchto letech v souladu s usnesením vlády České republiky ze dne 21. června 2023 č. 449 k přípravě státního rozpočtu České republiky na rok 2024 a střednědobého výhledu na léta 2025 a 2026, které jsou tak nižší o 45,0 mld. Kč, respektive 60,0 mld. Kč.

Došlo také k aktualizaci potřeby financování na rok 2023, která se skládá ze splátek státního dluhu a schodku státního rozpočtu. Za účelem krytí eurové potřeby financování byl nově zřízen nový financující kanál v podobě vydávání státních pokladničních poukázek denominovaných v jednotné evropské měně. V roce 2023 nedošlo k revizi strategických cílů a limitů refinančního a úrokového rizika, jejichž platnost je vyhlášována pro střednědobý horizont, v souvislosti s dostatečnou likviditou na souhrnných účtech státní pokladny a poměrně stabilními zůstatky těch majitelů účtů, kteří jsou pod souhrnné účty státní pokladny zahrnuti povinně, zefektivňováním a modernizací řízení likvidity státní pokladny.

Koncept definice střednědobých cílů a limitů umožňuje pružnou reakci na krátkodobé tržní podmínky a na zájem investorů o instrumenty v určitém segmentu doby do splatnosti či doby do refixace. Krátkodobé vychýlení ze stanovených strategických střednědobých limitů a cílů pro rizikové parametry dluhového portfolia pro refinanční a úrokové riziko je možné, avšak emisní činnost ve střednědobém horizontu je vždy plánována tak, aby definované cíle a limity byly v tomto horizontu splněny.

Tabulka č. 11: Cíle, limity a rizikové parametry dluhového portfolia

Ukazatel	31.12.2021	31.12.2022	Vyhlášené cíle a limity pro střednědobý horizont v roce 2023	31.12.2023
Krátkodobý státní dluh	10,8 %	12,1 %	20,0 % a méně	6,7 %
Střednědobý státní dluh	42,6 %	47,0 %	70,0 % a méně	43,8 %
Průměrná doba do splatnosti	6,4 roku	6,2 roku	6,5 roku	6,4 roku
Úroková refixace do 1 roku	22,9 %	23,2 %	40,0 % a méně	18,5 %
Průměrná doba do refixace	5,9 roku	5,6 roku	5,0 až 6,0 roku	5,6 roku
Čistá cizoměnová expozice s dopadem na výši státního dluhu	7,0 %	5,8 %	15,0 % ¹	5,5 %
Čistá krátkodobá cizoměnová expozice s dopadem na výši úrokových výdajů na obsluhu státního dluhu	5,3 %	3,6 %	15,0 % ¹	4,2 %

¹ V případě nenadálé depreciace domácí měny je možné krátkodobé překročení o 2 p. b. Stanovená limitní hranice je platná pro každý rok střednědobého horizontu bez možnosti jejího dlouhodobého překročení, avšak její výše je podmíněna tím, že nedojde k výraznějšímu oslabení kurzu koruny.

Zdroj: MF

Podíl krátkodobého státního dluhu ke konci roku 2023 činil 6,7 % celkového státního dluhu a nachází se tak hluboko pod limitní hranicí stanovenou pro střednědobý horizont. Hodnota podílu střednědobého státního dluhu na celkovém státním dluhu ke konci roku 2023 činí 43,8 %, oproti konci roku 2022 se tak snížila o 3,2 procentního bodu, přičemž i tento ukazatel se dále pohybuje pod limitní hranici stanovenou pro střednědobý horizont. Vyšší průměrná doba do splatnosti nově prodaných státních dluhopisů ovlivnila i průměrnou dobu do splatnosti státního dluhu, která na konci roku 2023 dosáhla úrovně 6,4 roku a pohybovala se tak mírně pod střednědobým cílem, který byl v rámci Strategie financování a řízení státního dluhu na rok 2023 ponechán na úrovni 6,5 roku. Podíl úrokové refixace do jednoho roku na celkovém státním dluhu se ke konci roku 2023 pohybuje na úrovni 18,5 %, čímž došlo k meziročnímu poklesu tohoto ukazatele o 4,7 procentního bodu. Ke konci roku 2023 činí hodnota podílu čisté cizoměnové expozice s dopadem na výši státního dluhu 5,5 % celkového státního dluhu a hodnota podílu čisté krátkodobé cizoměnové expozice

s dopadem na výši úrokových výdajů na obsluhu státního dluhu ke konci roku 2023 dosahuje 4,2 % celkového státního dluhu. Hodnoty těchto ukazatelů se také pohybují pod svojí limitní hranicí.

Rozpočet kapitoly 396 – Státní dluh je každoročně sestavován na základě analýzy úrokových výdajů Cost-at-Risk. Očekávané čisté výdaje činily 69,1 mld. Kč, přičemž skutečně čisté výdaje kapitoly v roce 2023 jsou na úrovni 68,3 mld. Kč, tj. zhruba 0,9 % HDP. Srovnání skutečně realizovaných čistých úrokových výdajů státního dluhu se simulovanými hodnotami očekávaných výdajů (průměrem simulací) a úrokových výdajů v riziku (95% a 99% kvantil simulací) v letech 2022 a 2023 zachycuje následující tabulka. Čisté úrokové výdaje tak i v roce 2023 zůstaly pod hranicí CaR 95 % i CaR 99 %, které byly stanoveny na úrovni 79,8 mld. Kč, respektive na 85,5 mld. Kč.

Tabulka č. 12: Očekávané vs. skutečné čisté úrokové výdaje v roce 2022 a 2023 (mld. Kč)

	2022	2023
Skutečné výdaje	49,5	68,2
Očekávané výdaje	48,1	68,1
CaR 95 %	58,0	79,8
CaR 99 %	63,1	85,5
Odchylka očekávání od skutečnosti	-1,4	-0,1

Zdroj: MF

Očekávané čisté úrokové výdaje predikované modelem jsou o 0,1 mld. Kč nižší oproti skutečnosti. Diference očekávaných čistých úrokových výdajů ve výši 0,1 mld. Kč je oproti očekávání danému modelem způsobena na jedné straně vlivem vyšších výdajů spojených s vydáváním střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů a státních pokladničních poukázek a na druhé straně vyššími než očekávanými příjmy státního rozpočtu z operací v rámci řízení likvidity státní pokladny v prostředí stabilních základních úrokových sazeb České národní banky. Základní úrokové sazby se bankovní rada rozhodla ponechat beze změny po téměř celý rok 2023, přičemž ke snížení základních úrokových sazeb přistoupila Česká národní banka až v závěru roku.

Počínaje rokem 2013 je v rámci efektivního řízení v souladu s nejmodernějšími principy řízení vládních financí využívána disponibilní likvidita státní pokladny v procesu krytí potřeby financování. Rezervu peněžních prostředků, která byla v minulých letech vytvářena emisní činností při souvztažném růstu hrubého státního dluhu, tak nahrazují ostatní disponibilní peněžní prostředky centrálního systému řízení souhrnných účtů státní pokladny.

2 Řízení likvidity státní pokladny v roce 2023

V rámci řízení likvidity korunové státní pokladny byly v roce 2023 provedeny krátkodobé investice s použitím kolaterálu poukázek České národní banky v celkové jmenovité hodnotě 12 355 262 mil. Kč, splátky přitom dosáhly celkové jmenovité hodnoty 12 193 752 mil. Kč. V rámci těchto operací byla dosažena průměrná úroková sazba 6,7 % p. a. V rámci řízení likvidity eurové státní pokladny byly v roce 2023 provedeny krátkodobé investice s použitím kolaterálu poukázek České národní banky a střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů České republiky v celkové jmenovité hodnotě 30 127 mil. EUR, splátky přitom dosáhly celkové jmenovité hodnoty 29 774 mil. EUR. V rámci těchto operací byla dosažena průměrná úroková sazba 3,0 % p. a. V rámci řízení likvidity dolarové státní pokladny byly v roce 2023 provedeny krátkodobé investice s použitím kolaterálu poukázek České národní banky a střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů České republiky v celkové jmenovité hodnotě 570 mil. USD, splátky přitom dosáhly celkové jmenovité hodnoty 527 mil. USD. V rámci těchto operací byla dosažena průměrná úroková sazba 5,2 % p. a. Celkový čistý příjem z operací s použitím kolaterálu poukázek České národní banky a střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů České republiky činil 23 325,2 mil. Kč.

Celkový příjem ze záůjček a úvěrů poskytnutých v souladu s § 35 odst. 5 zákona o rozpočtových pravidlech v roce 2023 činil 2 688,5 mil. Kč. Peněžní plnění nahrazující úrok činilo v roce 2023 celkem 783,0 mil. Kč. Úročením zůstatků běžných účtů bylo dosaženo příjmu 16,0 mil. Kč. Úrokové výdaje za krátkodobé výpůjční operace v cizí měně realizované za kladné sazby činily 1 675,3 mil. Kč. Celkové čisté příjmy z těchto operací činily 246,3 mil. Kč.

K 31. prosinci 2023 byly na majetkových účtech Ministerstva financí evidovány poukázky České národní banky v celkové jmenovité hodnotě 248 186 mil. Kč, které představovaly hodnotu kolaterálu aktivních investičních operací a státní pokladniční poukázky v celkové jmenovité hodnotě 100 000 mil. Kč určené jako kolaterál výpůjčních repo operací pro případ posilování likvidity státní pokladny.

Tabulka č. 13: Porovnání čistých příjmů státního rozpočtu z operací v rámci řízení likvidity státní pokladny a výpůjčních operací se záporným výnosem v roce 2022 a 2023 (mil. Kč)

Čisté příjmy	2022	2023	2023/2022
z REPO operací	22 308	23 325	104,6
z DEPO operací	601	246	41,0
z devizových swapů	-360	-	-
ze zápujčnicích facilit	3	5	153,1
Celkem čisté příjmy dosažené při řízení likvidity státní pokladny a státního dluhu	22 553	23 577	104,5
Emisní činnost a výpůjční operace v cizí měně se záporným výnosem ¹	58	-	-
Celkem čisté příjmy státního rozpočtu z operací v rámci řízení likvidity státní pokladny a výpůjčních operací se záporným výnosem	22 611	23 577	104,3

¹ Se zohledněním budoucích výdajů v podobě výplat kupónů do splatnosti těchto dluhopisů, pokud nebyly bez výnosu.

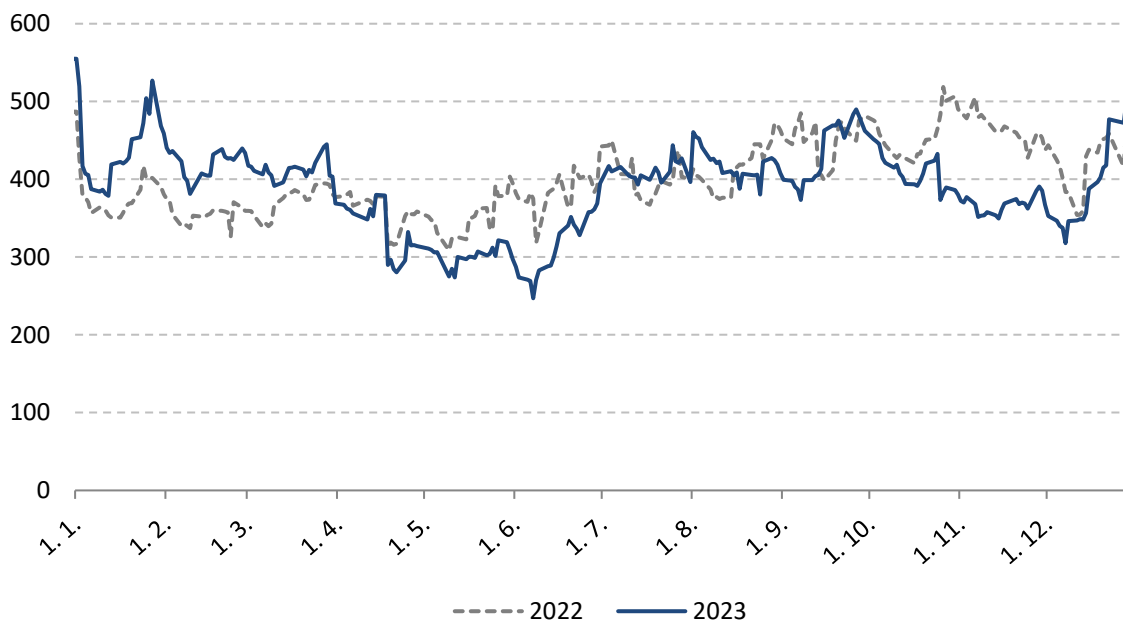
Zdroj: MF

Zatímco v roce 2023 dosáhly celkové čisté úrokové příjmy z operací v rámci řízení likvidity státní pokladny a z operací se záporným výnosem výše 23 577 mil. Kč, v roce 2022 dosáhly 22 611 mil. Kč. Hlavní úlohu sehrála stabilita základních úrokových sazeb České národní banky, k jejichž snížení došlo až v prosinci 2023.

Tak jako v každém roce je stav státní pokladny nejvíce ovlivněn vývojem salda státního rozpočtu, emisní činností, splátkami státních dluhopisů a příjmy od Evropské komise.

Graf č. 4: Státní pokladna za rok 2022 a 2023

mld. Kč

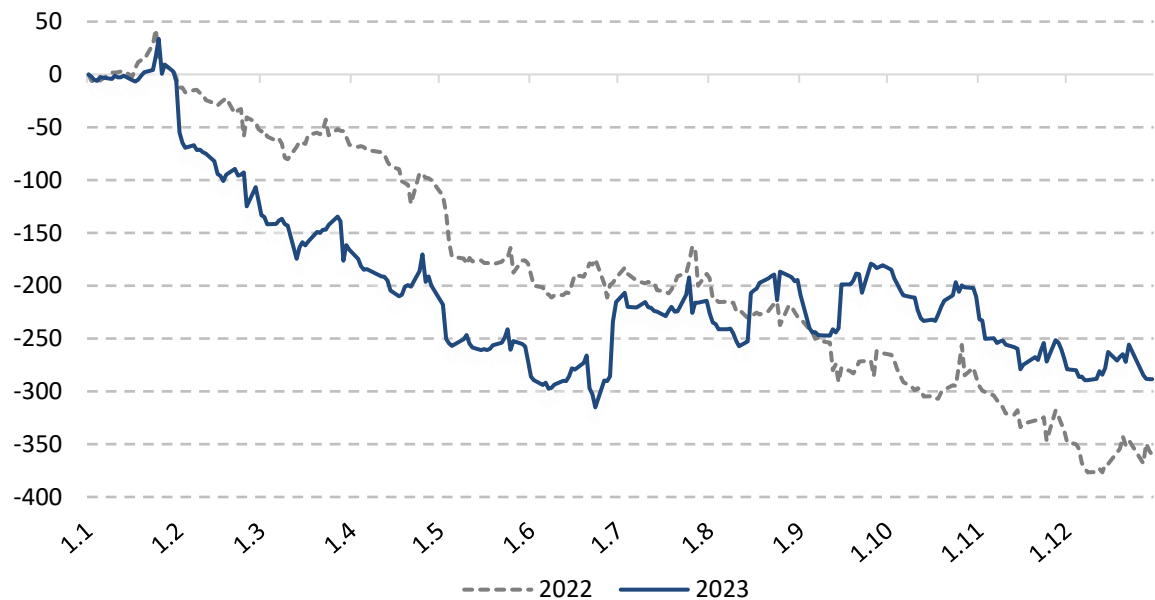
Zdroj: ČNB a MF

Hospodaření státního rozpočtu za rok 2023 skončilo schodkem ve výši 288,5 mld. Kč, který se meziročně snížil o 71,9 mld. Kč, a ve srovnání s rokem 2022 se vyvíjelo příznivěji z důvodu vyšších příjmů státního rozpočtu. Příjmové straně pomohlo vysoké inkaso daně z příjmů právnických osob posílené o výnosy mimořádného zdanění neočekávaných zisků a nadměrných tržeb, dále výnosy z majetkové účasti státu v akciové společnosti ČEZ, a.s. a také příjmy z Evropské unie, především z Nástroje pro oživení a odolnost (Národní plán obnovy). Výdajovou stranu určovaly vyšší výdaje v sociální oblasti, pomoc domácnostem a firmám s cenami energií, vyšší investice či posílené prostředky na financování regionálního školství. Výrazné rozdíly ve výkyvech salda

státního rozpočtu v obou letech způsobuje především časový nesoulad ve dnech splatnosti daně z přidané hodnoty a splatných vratek daně z přidané hodnoty, přičemž velkou roli hraje rovněž časové rozvržení převodu prostředků z Národního fondu do státního rozpočtu, jakož i další změny v rozložení některých výdajů státního rozpočtu v čase.

Graf č. 5: Vývoj státního rozpočtu za rok 2022 a 2023

mld. Kč

Zdroj: ČNB a MF

IV. Tabulková příloha

Příloha č. 1: Vývoj státního dluhu České republiky v roce 2023

Příloha č. 2: Výdaje na státní dluh České republiky v roce 2023

Zdroj Příloh 1 až 2: MF

Příloha č. 1: Vývoj státního dluhu České republiky v roce 2023 (mln. Kč)

N á z e v	S t a v		Výpůjční operace (a)	Splátky (b)	Kurzové rozdíly a ostatní vlivy (c)	Změna (a - b + c)	S t a v k 31. 12. 2023
	k 1. 1. 2023						
STÁTNÍ DLUH CELKEM	2 894,8	952,5	739,9	3,5	216,1	3 110,9	
Vnitřní dluh	2 606,0	867,7	516,7	1,8	352,8	2 958,8	
Státní pokladniční poukázky denominované v korunách českých	0,0	231,1	223,3		7,8	7,8	
Státní pokladniční poukázky denominované v jednotné evropské měně	0,0	108,1	72,0	0,9	37,1	37,1	
49. emise dlouhodobých dluhopisů (2006)	79,0				0,0	79,0	
53. emise dlouhodobých dluhopisů (2007)	21,4	1,7			1,7	23,2	
58. emise dlouhodobých dluhopisů (2009)	88,6		18,8		-18,8	69,8	
63. emise dlouhodobých dluhopisů (2011)	88,3		88,3		-88,3	0,0	
78. emise dlouhodobých dluhopisů (2013)	149,0				0,0	149,0	
89. emise dlouhodobých dluhopisů (2014)	129,2	5,8			5,8	135,0	
90. emise dlouhodobých dluhopisů (2014)	119,0				0,0	119,0	
94. emise dlouhodobých dluhopisů (2015)	149,0				0,0	149,0	
95. emise dlouhodobých dluhopisů (2015)	149,0				0,0	149,0	
97. emise dlouhodobých dluhopisů (2015)	111,9		111,9		-111,9	0,0	
100. emise dlouhodobých dluhopisů (2017)	130,6	11,8			11,8	142,4	
103. emise dlouhodobých dluhopisů (2017)	149,0				0,0	149,0	
105. emise dlouhodobých dluhopisů (2018)	148,2	0,8			0,8	149,0	
106. emise dlouhodobých dluhopisů (2019)	2,9	0,0	0,2		-0,2	2,7	
107. emise dlouhodobých dluhopisů (2019)	0,9	0,0	0,1		-0,1	0,8	
108. emise dlouhodobých dluhopisů (2019)	0,4	0,0	0,0		0,0	0,3	
110. emise dlouhodobých dluhopisů (2019)	5,7	0,6	0,1		0,6	6,3	
111. emise dlouhodobých dluhopisů (2019)	0,1	0,0	0,0		0,0	0,1	
112. emise dlouhodobých dluhopisů (2019)	1,3	0,1	0,0		0,1	1,4	
113. emise dlouhodobých dluhopisů (2019)	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0	
114. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	0,1	0,0	0,0		0,0	0,0	
115. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	1,7	0,2	0,0		0,2	1,9	
116. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0	
117. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0	
118. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	2,2	0,3	0,0		0,3	2,5	
119. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0	
120. emise střednědobých dluhopisů (2020)	119,0				0,0	119,0	
121. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	149,0				0,0	149,0	
122. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	0,1	0,0	0,0		0,0	0,1	
123. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	2,3	0,3	0,0		0,2	2,5	
124. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	0,1	0,0	0,0		0,0	0,0	
125. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	56,7	8,4			8,4	65,1	
127. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0	
128. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	4,6	0,4	0,1		0,2	4,8	
129. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	12,1			0,3	0,3	12,4	
130. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	80,6	3,4			3,4	84,0	
131. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0	
132. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	5,2	0,7	0,0		0,7	5,8	
133. emise dlouhodobých dluhopisů (2021)	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0	
134. emise dlouhodobých dluhopisů (2021)	3,5	0,6	0,0		0,6	4,1	
135. emise střednědobých dluhopisů (2021)	40,4				0,0	40,4	
136. emise dlouhodobých dluhopisů (2021)	0,1	0,0	0,0		0,0	0,0	
137. emise dlouhodobých dluhopisů (2021)	4,9	0,6	0,0		0,6	5,4	
138. emise dlouhodobých dluhopisů (2021)	141,2	7,8			7,8	149,0	
139. emise dlouhodobých dluhopisů (2021)	88,9	26,5			26,5	115,5	
140. emise dlouhodobých dluhopisů (2021)	0,1	0,0	0,0		0,0	0,0	
141. emise dlouhodobých dluhopisů (2021)	6,3	0,5	0,2		0,3	6,6	
142. emise dlouhodobých dluhopisů (2021)	19,9	27,4			27,4	47,3	
143. emise dlouhodobých dluhopisů (2022)	0,1	0,0	0,0		0,0	0,1	
144. emise dlouhodobých dluhopisů (2022)	41,0	6,1	0,3		5,8	46,8	
145. emise dlouhodobých dluhopisů (2022)	45,9	22,5			22,5	68,4	
146. emise střednědobých dluhopisů (2022)	24,1			0,6	0,6	24,7	
147. emise střednědobých dluhopisů (2022)	27,7				0,0	27,7	
148. emise střednědobých dluhopisů (2022)	100,0	5,6			5,6	105,6	
149. emise dlouhodobých dluhopisů (2022)	41,5	58,5			58,5	100,0	
150. emise dlouhodobých dluhopisů (2022)	62,1	80,4			80,4	142,5	
151. emise dlouhodobých dluhopisů (2023)	0,0	71,4			71,4	71,4	
152. emise dlouhodobých dluhopisů (2023)	0,0	35,8			35,8	35,8	
153. emise dlouhodobých dluhopisů (2023)	0,0	66,4			66,4	66,4	
154. emise dlouhodobých dluhopisů (2023)	0,0	50,7			50,7	50,7	
155. emise dlouhodobých dluhopisů (2023)	0,0	33,0			33,0	33,0	
Krátkodobé zápůjčky	1,2		1,2		0,0	-1,2	0,0
Směnky a nesplacené jmenovité hodnoty státních dluhopisů	0,1				0,0	0,0	0,1
Vnější dluh	288,9	84,7	223,2	1,7	-136,8	152,1	
1. emise státních dluhopisů denominovaná v japonských jenech (2006)	5,1				-0,4	4,7	
Úvěry od EIB	22,1	12,5	6,0		0,1	28,7	
Úvěry od CEB	7,2				0,2	7,4	
Úvěry od EK v rámci nástroje SURE	108,5				2,7	111,3	
Krátkodobé zápůjčky	145,9	72,2	217,2		-0,9	145,9	

Příloha č. 2: Výdaje na státní dluh České republiky v roce 2023 (mil. Kč)

N á z e v	Úrok	Poplatky dluhové služby	Celkové výdaje
CELKEM	68 210,4	107,2	68 317,7
Vnitřní státní dluh	64 421,7	98,8	64 520,5
Státní pokladniční poukázky denominované v korunách českých	3 165,2	0,1	3 165,2
Státní pokladniční poukázky denominované v jednotné evropské měně	1 339,4	1,5	1 340,9
49. emise dlouhodobých dluhopisů (2006)	3 318,0	0,2	3 318,2
53. emise dlouhodobých dluhopisů (2007)	936,5	0,2	936,7
58. emise dlouhodobých dluhopisů (2009)	5 630,4	0,2	5 630,6
63. emise dlouhodobých dluhopisů (2011)	5 806,8	0,1	5 806,8
70. emise dlouhodobých dluhopisů (2012)	0,0	0,0	0,0
73. emise střednědobých dluhopisů (2012)	0,0	0,0	0,0
78. emise dlouhodobých dluhopisů (2013)	3 725,0	0,3	3 725,3
80. emise střednědobých dluhopisů (2013)	0,0	0,0	0,0
84. emise střednědobých dluhopisů (2013)	0,0	0,0	0,0
86. emise střednědobých dluhopisů (2013)	0,0	0,0	0,0
87. emise dlouhodobých dluhopisů (2013)	0,0	0,0	0,0
89. emise dlouhodobých dluhopisů (2014)	3 580,2	0,3	3 580,5
90. emise dlouhodobých dluhopisů (2014)	8 644,3	0,2	8 644,5
94. emise dlouhodobých dluhopisů (2015)	1 415,5	0,2	1 415,7
95. emise dlouhodobých dluhopisů (2015)	1 490,0	0,2	1 490,2
97. emise dlouhodobých dluhopisů (2015)	-1 217,3	0,3	-1 217,0
100. emise dlouhodobých dluhopisů (2017)	1 843,7	0,3	1 844,0
103. emise dlouhodobých dluhopisů (2017)	2 979,9	0,2	2 980,1
105. emise dlouhodobých dluhopisů (2018)	4 161,0	0,2	4 161,3
106. emise dlouhodobých dluhopisů (2019)	57,7	0,1	57,8
107. emise dlouhodobých dluhopisů (2019)	17,8	0,0	17,8
108. emise dlouhodobých dluhopisů (2019)	7,3	0,1	7,4
110. emise dlouhodobých dluhopisů (2019)	752,0	0,1	752,1
111. emise dlouhodobých dluhopisů (2019)	0,8	0,1	0,9
112. emise dlouhodobých dluhopisů (2019)	122,8	0,0	122,9
113. emise dlouhodobých dluhopisů (2019)	0,3	0,0	0,3
114. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	0,6	0,1	0,7
115. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	263,3	0,1	263,4
116. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	0,2	0,0	0,2
117. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	0,6	0,1	0,6
118. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	396,6	1,0	397,6
119. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	0,3	0,0	0,3
120. emise střednědobých dluhopisů (2020)	1 487,5	0,2	1 487,7
121. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	1 788,0	0,2	1 788,2
122. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	1,4	0,2	1,5
123. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	297,9	1,2	299,1
124. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	0,8	0,1	0,9
125. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	3 643,1	1,7	3 644,7
127. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	0,4	0,1	0,5
128. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	426,0	3,2	429,2
129. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	0,2	0,2	0,2
130. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	836,2	0,3	836,5
131. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	0,3	0,1	0,4
132. emise dlouhodobých dluhopisů (2020)	803,6	2,8	806,4
133. emise dlouhodobých dluhopisů (2021)	0,3	0,1	0,3
134. emise dlouhodobých dluhopisů (2021)	607,8	1,3	609,1
135. emise střednědobých dluhopisů (2021)	0,5	0,5	0,5
136. emise dlouhodobých dluhopisů (2021)	0,4	0,1	0,5
137. emise dlouhodobých dluhopisů (2021)	616,9	2,2	619,2
138. emise dlouhodobých dluhopisů (2021)	4 166,3	0,3	4 166,7
139. emise dlouhodobých dluhopisů (2021)	7 512,5	4,4	7 516,9
140. emise dlouhodobých dluhopisů (2021)	0,4	0,1	0,4
141. emise dlouhodobých dluhopisů (2021)	551,6	2,7	554,3
142. emise dlouhodobých dluhopisů (2021)	7 738,9	6,0	7 745,0
143. emise dlouhodobých dluhopisů (2021)	1,1	0,1	1,2
144. emise dlouhodobých dluhopisů (2021)	6 190,8	1,3	6 192,1
145. emise dlouhodobých dluhopisů (2022)	3 867,6	3,7	3 871,3
146. emise střednědobých dluhopisů (2022)	0,2	0,2	0,2
147. emise střednědobých dluhopisů (2022)	2 047,5	0,3	2 047,8
148. emise střednědobých dluhopisů (2022)	4 668,0	0,6	4 668,6
149. emise dlouhodobých dluhopisů (2022)	3 249,2	6,5	3 255,8
150. emise dlouhodobých dluhopisů (2022)	3 350,3	11,9	3 362,1
151. emise dlouhodobých dluhopisů (2023)	-3 312,4	11,3	-3 301,0
152. emise dlouhodobých dluhopisů (2023)	-4 576,9	5,2	-4 571,7
153. emise dlouhodobých dluhopisů (2023)	-4 677,7	7,0	-4 670,7
154. emise dlouhodobých dluhopisů (2023)	-917,8	7,6	-910,2
155. emise dlouhodobých dluhopisů (2023)	-44,0	9,1	-35,0
Reversní repo operace v Kč	-22 085,8		-22 085,8
Reversní depozitní operace v Kč	-89,7		-89,7
Reversní repo operace v cizí měně	-1 239,4		-1 239,4
Poskytnuté úvěry	-2 598,9		-2 598,9
Krátkodobé zápůjčky v cizí měně	1 675,3		1 675,3
Zápůjčky cenných papírů	-5,0		-5,0
Vnější státní dluh	3 021,8	0,0	3 021,8
Derivátové operace	111,3		111,3
1. emise státních dluhopisů denominovaná v japonských jenech (2006)	193,4		193,4
Úvěry od EIB	1 031,5		1 031,5
Úvěry od EK v rámci nástroje SURE	1 685,6		1 685,6
Platební účty	767,0	0,0	767,0
Ostatní		8,4	8,4